

izmijejo. Oko moramo vedno varovati. Pazimo, da koga ne sunimo v oko, kajti potem oko izteče. Ne berimo v mraku ali na solnei in ne zrimo v solnee ali luč. Vsak dan si umivajmo oko in ves obraz.

3. Uganka.

Dve cesaričici v carskem dvoru sedita, vsakega vidita a sebe ne vidita. Kdo sta to?

Lj. Stiasny — Kamnik.

Národu slovenskemu!

V slavnostnih dneh 29. in 30. ržnega cveta leta 1889., ko smo odkrivali spomenik Valentinu Vodniku, začetniku pesniške književnosti slovenske, oglašala se je živeje negoli kdaj misel, da bi se takisto postavil spomenik največjemu pesniškemu geniju, kar jih je doslej rodila zemlja slovenska, pesniku, čegar dela ponosno prištevamo najizbornejšim proizvodom vseh narodov, ljubljencu našemu Frančišku Prešérnu!

Razpravljati ni treba posebe, kaj je Prešérn nam, niti kaj bode zanamcem: ime Prešérnovo je z neizbrisnimi črkami zapisano v zlati knjigi pesniškega in občekulturnega razvoja našega!

Takemu veleumu veličasten spomenik! Za deset let hočemo slaviti stoletnico Prešérnovoga rojstva — postavimo mu tedaj vidno znamenje, katero še poznih let pričaj domačinu in tujcu o ljubezni in zahvalnosti naši!

Živo uverjen, da bode ta poziv odmeval v vseh srcih slovenskih, katerim je do narodne časti, ukrenil je pomnoženi odbor „Pisateljskega podpornega društva“, da prične nabirati doneske za Prešérnov spomenik. S prijazno prošnjo se torej obrača do vseh slavnih društev in zastopov, do sléharnega rodoljuba po deželah slovenskih, izkratka, do vsakogar, komur je drago ime Prešérnovo, naj nam z blagovoljnimi doneski pomaga uresničiti častno namero in tako zajedno vredno poravnati dolg slovenskega národa do najboljšega pesnika svojega! Zlasti upamo, da se bodo

čitalnice slovenske na besedah in veselicah svojih često in drage volje spominjale spomenika Prešérnovoga!

Troški bi bili vsekakor znatni, vendar je podpisan odbor uverjen, da bode tolikrat izpričana požrtvovalnost slovenska vzmogla potrebno vsoto in omogočila praznovati stoletnico Prešérnovo takó, kakor si je lepše ne moremo misliti!

Rojaki slovenski, na delo tedaj! Vsakdo skrbi po svojih močéh, da se o stoletnici Prešérnovi vzdigne spomenik, o katerem bodemo rekli ponosno, da ga niso postavili posamičniki, nego vesoljni národ naš prvemu pesniku svojemu!

Doneski naj se blagoizvolijo pošiljati „Pisateljskemu podpornemu društvu v Ljubljani.

V Ljubljani, dné 8. svečana 1891. l.

Dr. Jožef Vošnjak,
predsednik.

Anton Funtek,
blagajnik.

Simon Rutar,
tajnik.

Fr. Levce.

Fr. Orožen.

Ivan Tomšič.

Andrej Žumer.

Jožef Apih.

Anton Askerc.

Anton Bartl.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

Dr. Fr. Celestin.

Martin Cilensč.

Jožef Cimperman.

Dr. Fr. Detela.

Peter Grasselli.

Simon Gregorčič.

Fr. Hauptmann.

Ivan Hribar.

Fr. Hubad.

Dr. Benjamin Ipavec.

Janko Kersnik.

Dr. Fr. Kos.

Dr. Gregorij Krek.

Dr. Ivan Mencinger.

Dr. Matija Murko.

Ivan Murnik.

Vatroslav Oblak.

Rajko Perušček.

Luka Pintar.

Maks Pleteršnik.

Dr. Lavrencij Požar.

Dr. Tomaž Romih.

Ivan Scheinigg.
Henrik Schreiner.
Andrej Senekorič.
Dr. Jakob Sket.
Vekoslav Spinčič.

Luka Sctec.
Jožef Stavè.
Ivan Steklasa.
Jožef Stritar.
Dr. Karl Štrekelj.

Ivan Šubic.
Fr. Šuklje.
Dr. Ivan Turčar.
Dr. Pavel Turner.
Dr. Jernej Zupanec.

Anton Trstenjak.
Matija Valjavec.
Fr. Wiesthaler.
Ivan Vrhovec.

Knjiga Slovenska

v

XIX. veku.

Jako naklonjen je bil mlademu učitelju tedanji šolski nadzornik dr. Fr. Močnik, ki je l. 1852 sam prišel k očitni šolski preskušnji v Škofjo Loko. Po njegovem načrtu je A. Praprotnik spisal „Slovenski Abecednik“ in deloma „Slovensko-nemški Abecednik“ l. 1856, ter „Pervo in Drugo Berilo za slovenske šole“, kar je prvokrat prišlo na svetlo l. 1857 na Dunaju v c. kr. založbi šolskih knjig, potem pa večkrat popravljeno in pomnoženo (s Slovnicó, Pesemsko prilogo, z Zemljevidom), kakor tudi „Dolžnosti podložnih“ itd. — „Zgledi za pervince, ki se brati in pisati ob enim učē.“ Po šolskim slovkoarji sestavil And. Praprotnik, Dobrovski učitelj (Danic. 1856 str. 16.)

Pesmi, cerkvene in druge. Zložil Andrej Praprotnik, učenik. V Ljubljani 1856. S. 140. Nat. J. R. Milic. — „S strahom vselej v roko vzamemo nove pesniške iztvore, zlasti neduhovnih pevcov, ker nas grenka skušnja uči, de se po njih pevskih žilah večidel ne cedí mleko ljubezni Božje, ampak pelinovec posvetne, umazane, pregrešne ljubezni, in de njih strun ne giblje plemenito, rahlo čutilo, ampak neka ukožena strast, ki iše s svojo grešno lastnijo serca bravcov osmoditi, piše Danica (str. 108); ... ali pesmi Praprotnikove pa so skoz in skoz take, de zamorejo serce blažiti in k nadzemeljskim čutilam povzdigovati. Torej nas iz serca veseli, de zamoremo te pesmi z dobrim sercam in lahko vestjo slehernimu priporočiti itd.“ — „S preserčnim veseljem po-

zdravljamo mile glasove ponižnih gosel domačih, pravijo pa Novice (str. 189). . . Od prve do zadnje verstice poje mirno, čisto, nepokvarjeno serce v sladkosti goreče ljubezni do Boga, domovine in splot vsake čednosti itd.“

Pervim — cerkvenim — je dal pesnik pomenljivo geslo: „Perva struna, ki zapoje, — Božjo slavo nam zvišuje! — Naj unema sestre svoje, — In v soglasje jih združuje!“ — Drugim pa: „Vam, ki cvetje zlato klije, — Leto ni še vam prevročē; — Vam, ki zarja še vam sije, — Zročam pesmi pričējoče.“ — Naposled povē tudi:

Kje sim se peti učil!

V naročji ljube mamice
Spletaje prve venčike —
Od nje sim peti se učil!

Ko Stvarnik mi zavest zbudil,
Hvaležnost v serce mi vsadi, —
Me peti njemu je učil!

Ko dom med brate me sprejel,
Za milo petje me je vnel, —
Mi prepevati je velil!

Mnogim tem pesmicam so umni skladatelji zložili prijetne napeve in nekatere so prav po njih postale narodne, na pr.: Zapoj veselo, o kristjan! — Ti, o Jezus serčnomili! — Med zvezdami zvezdica sije. — Ko v jasnem pasu primiglja. — O Devica, bod' češena! — Tebe, Marija, želim poslaviti. — O Devica, pomočnica. — V dolin'ci prijetni je ljubi moj dom. — Beseda sladka, domovina itd. —

Ivan Scheinigg.
Henrik Schreiner.
Andrej Senekorič.
Dr. Jakob Sket.
Vekoslav Spinčič.

Luka Sctec.
Jožef Stavè.
Ivan Steklasa.
Jožef Stritar.
Dr. Karl Štrekelj.

Ivan Šubic.
Fr. Šuklje.
Dr. Ivan Turčar.
Dr. Pavel Turner.
Dr. Jernej Zupanec.

Anton Trstenjak.
Matija Valjavec.
Fr. Wiesthaler.
Ivan Vrhovec.

Knjiga Slovenska

v

XIX. veku.

Jako naklonjen je bil mlademu učitelju tedanji šolski nadzornik dr. Fr. Močnik, ki je l. 1852 sam prišel k očitni šolski preskušnji v Škofjo Loko. Po njegovem načrtu je A. Praprotnik spisal „Slovenski Abecednik“ in deloma „Slovensko-nemški Abecednik“ l. 1856, ter „Pervo in Drugo Berilo za slovenske šole“, kar je prvokrat prišlo na svetlo l. 1857 na Dunaju v c. kr. založbi šolskih knjig, potem pa večkrat popravljeno in pomnoženo (s Slovnic, Pesemsko prilogo, z Zemljevidom), kakor tudi „Dolžnosti podložnih“ itd. — „Zgledi za pervince, ki se brati in pisati ob enim učē.“ Po šolskim slovkovarji sestavil And. Praprotnik, Dobrovski učitelj (Danic. 1856 str. 16.)

Pesmi, cerkvene in druge. Zložil Andrej Praprotnik, učenik. V Ljubljani 1856. S. 140. Nat. J. R. Milic. — „S strahom vselej v roko vzamemo nove pesniške iztvore, zlasti neduhovnih pevcov, ker nas grenka skušnja uči, de se po njih pevskih žilah večidel ne cedí mleko ljubezni Božje, ampak pelinovec posvetne, umazane, pregrešne ljubezni, in de njih strun ne giblje plemenito, rahlo čutilo, ampak neka ukožena strast, ki iše s svojo grešno lastnijo serca bravcov osmoditi, piše Danica (str. 108); ... ali pesmi Praprotnikove pa so skoz in skoz take, de zamorejo serce blažiti in k nadzemeljskim čutilam povzdigovati. Torej nas iz serca veseli, de zamoremo te pesmi z dobrim sercam in lahko vestjo slehernimu priporočiti itd.“ — „S preserčnim veseljem po-

zdravljamo mile glasove ponižnih gosel domačih, pravijo pa Novice (str. 189). . . Od prve do zadnje verstice poje mirno, čisto, nepokvarjeno serce v sladkosti goreče ljubezni do Boga, domovine in splot vsake čednosti itd.“

Pervim — cerkvenim — je dal pesnik pomenljivo geslo: „Perva struna, ki zapoje, — Božjo slavo nam zvišuje! — Naj unema sestre svoje, — In v soglasje jih združuje!“ — Drugim pa: „Vam, ki cvetje zlato klije, — Leto ni še vam prevročē; — Vam, ki zarja še vam sije, — Zročam pesmi pričējoče.“ — Naposled povē tudi:

Kje sim se peti učil!

V naročji ljube mamice
Spletaje prve venčike —
Od nje sim peti se učil!

Ko Stvarnik mi zavest zbudil,
Hvaležnost v serce mi vsadi, —
Me peti njemu je učil!

Ko dom med brate me sprejel,
Za milo petje me je vnel, —
Mi prepevati je velil!

Mnogim tem pesmicam so umni skladatelji zložili prijetne napeve in nekatere so prav po njih postale narodne, na pr.: Zapoj veselo, o kristjan! — Ti, o Jezus serčnomili! — Med zvezdami zvezdica sije. — Ko v jasnem pasu primiglja. — O Devica, bod' češena! — Tebe, Marija, želim poslaviti. — O Devica, pomočnica. — V dolin'ci prijetni je ljubi moj dom. — Beseda sladka, domovina itd. —

Danica l. 1856 kaže p.: Beseda učiteljem in drugim šolskim prijateljem (str. 6) o učiteljski knjižnici ali bukvarnici. — Zvezdica za šolo. — Vrednost in dobiček petja. Spisal A. Praprotnik po „Schulbote“ (str. 105—115). — Nove orgle na Dobrovi: Veselo — ginljivo — resnobno — nebeško orgle zaveršite — pesem v štirih razstavnih (str. 223), in: Dobrovska šolska mladina . . duh. očetu . . gospodu Jožefu Poklukarju o njih odhodu z Dobrove v spomin posebne hvaležnosti: Britke solze nam tečejo itd. — L. 1857 str. 84: Kako stoji že s Praprotnikovimi napevi? — L. 1858 str. 46: Poslovilo Dobrovske šole od ljubljene učenika gosp. A. Praprotnika. — Grobni venec Jožetu Fajfarju, učeniku v Ljubljani. — Marji (K tebi, D'vica ljubeznjiva). — O zlati maši gosp. Jakobu Rožiču v Preserju (Prisvetil je veseli dan). — L. 1859: Mili spominek na zgodnji grob misijonarja gosp. Lorenca Lavtižarja v Ameriki (Že petkrat drevje bo cvetelo). — Perva šmarnica (Marija! vir si nam veselja). — Pomladne misli (Ko gledam rože pisane). — O zlati maši gosp. Jerneju Uršiču, fajmostru Kamnogoriškemu (Ovij se s cvetjem dans ravnica! — Veseli dan se ti žari! — Omij si, kovačija, lica, — Veselje novo se rodi! — Tvoj dušni oče v službi sveti — Dosegli god so petdeseti itd.).

Novice l. 1856: Ponižen pozdrav memogredočima c. k. Veličanstvoma od Dobrovskih učencev in učenk 20. nov. (Pozdravljen bod' Oče in Mati premila). Učiteljska bukvarnica v Ljubljani (gl. Danic. 1856 str. 7. Novic. 1857 str. 27): Ljubi prijatli in tovarši in vsi, ki se na težavnem šolskem polji trudite, preudarite to našo napravo, in ako vam je priložno, podajte nam roké in odkritoserčno sercé; z zjedinjenimi močmi se veliko stori (str. 420). A. Praprotnik. — L. 1857: Popravek sostavka „Nekaj iz učilnice“, kjer graja način svarjenja ali pokorjenja: „Ti si osel! Smejajte se temu oslu!“ češ, da se po njem v šoli mori sramožljivost

in krajša ljubezen do bližnjega. — Str. 222—235 pa opisuje „Ljudsko šolstvo na Kranjskem“, kjer pravi v začetku: „Vsakega pravega domoročca mora priserčno veseliti, ako sliši, kako lepo se je začelo razcvetati in razvijati ljudsko šolstvo po vseh krajih naše mile domovine. . . — V poslednjih šestih letih se je število vsakdanjih učencov in učenk, piše proti koncu, narastlo od 11,271 na 21,705, in število nedeljskih učencov in učenk se je pomnožilo od 8778 na 14,426. Zares čuda lepo število! Temu veselemu napredovanju domačega šolstva so še zraven pripravnih in radodarnih srenj tudi posebno pripomogovali slavne c. k. okrajne gosposke, gospodje tehanti in drugi verli duhovni. Največ pa se ima Krajna s tem zahvaliti modremu in neutrudnemu prizadevanju svojih vikših šolskih nadzornikov, kateri ne skerbé le samo, da se šole zunajno množijo in boljšajo, temuč skerbno čujejo, da se šole tudi znotrajno dobro in sedanjim časom primerno vedejo. Gleda se, da se v šoli ne dela, kakor včasí, le s spominom, ampak tudi z glavo, s sercom in s čutili. Marsikteri termasti starokopitni učbi se je tako dolgo stopalo na pete, da se je mogla rada ali nerada umakniti in z drugo boljšo namestiti. Dobivamo pa tudi za naše domače šolstvo prav primerne in izverstne nove knjige. Prišel je na svetlo prvi del praktične slovensko-nemške gramatike za II. in III. odred slovensko-nemških šol . . . Tudi slovensko-nemški Abecednik je prav izverstna knjižica . . . Piše se tudi že prvo in drugo berilo za slovenske in nemško za nemške šole . . . Iz vsega tega se zares prav jasno in svetlo vidi, kako veselo se razvija po vseh krajih in na vse strani naše zapušeno šolstvo, in nam obeta druge, boljše čase, kakoršnih si vsak pravi domoročec le želeti more. Res je, da o tem še ni povsod in popolnoma zmagala svetloba tamne noči, terdno pa smemo upati, da bo kmalo boljše, posebno tam, kjer se dela z zjedinjenimi močmi. „Z zjedinjenimi močmi se vse

stori (str. 235): — „Ljubezni iskrice novo-rojenemu cesariču“ daruje slovenska mladina (Vemo, da vencov na sto se že vije) v Novicah l. 1858, A. Praprotnik, in l. 1859: Vodnikov spomin 3. svečana (Stoji, stoji tam hišica, — Pri hiši miza kamnata; — Tam Vodnik naš se je rodil, — Ki prvi peti nas učil itd.)

Koledar Slovenski za navadno leto 1858. Dal A. Praprotnik. Tretji tečaj. V Ljubljani. Zal. J. Giontini. Nat. J. R. Milic. — Geslo: Koledar neskušen — Podám se na pot, — Upljivo zanašam — Na Slave se rod. Za navadno tvarino — kratki gospodarski koledar. Ternovska cerkev v Ljubljani — s podobo. Božič (povest). Venec domačih pesmic: Za novo leto. Koledniki. Domača hiša. Kaj nam pravijo. Opomnica. Nevesti pri slovesu. Fantovska. Prašanje in odgovor. Nekatere prerokovanja za to in vsako leto. Mladenčem. Dekletam. Možem. Ženam. Kmetovavcom. Šolskim učnikom: Če bolj bo ljubezen pri šoli kraljvala, — Za toliko bolj bo beseda kaj izdala. Bogatincom. Revezem. Nekatere zdravila. Nekatere vprašanja. Kratkočasnice. Svetle iskrice itd.

Vodnikov Spomenik l. 1859 str. 197. A. Praprotnik. Pesmi: „Pozdrav“ in „Vertnar“ (Lipa domača osupna je stala — Mož neutruden veselo ji streže itd.) Na primer bodi:

Pozdrav.

Veselo vérši močna Sava!
Očeta pevcov nam pozdravi! —
Darujte cvetke od Triglava
Na grob mu venec v svitli slavi!

Ime njegovo bo slovelo,
Kar stran domačih bode pelo.

Novice l. 1860 str. 237: „Gorensko“ (Ponosno ozira Triglav se v doline . . . Vzdigujejo kviško trije se verhovi . . . Radujte se torej gorenske stermine — Treh slavnih vladikov očetovi dom — . . . Bog živi Andreja — Golmajerja, Jerneja oba — Legata in Vidmarja)! Na str. 13 pa so ponatisnile iz Zagrebskega časnika „za učitelje, odgojitelje in sve prijatelje mladeži“ (Napredak) naslednjo pomenljivo budnico Praprotnikovo:

Naprej.

„Naprej!“ to krepko je povsod vodilo,
Po katerem mora vsak se zdaj ravnati,
Odganjati če hoče revo, silo,
Če mar mu je pošteno kaj veljati!

„Naprej!“ nam kaže, kliče vsa narava:
Spod snega mlada cvetka se pokaže,
Zelen je kmali travnik in gošava,
In vse je polno cvetja vsake baže.

Izvirje malo prišumlja iz skale,
In dalje ko se vije, bolj se širi,
Narase reka se iz vode male,
Ki v silnem morji zadnjič se umiri.

Naprej popotniku serce le sili,
Naprej nam ukazuje vsako delo! —
Naprej tud' mi! ne bomo se mudili, —
Naprej, le berzno, krepko in veselo!

„Naprej!“ to naše zdaj naj bo vodilo,
Po njem se mora vsaki zdaj ravnati,
Odganjati če hoče revo, silo,
Če mar mu je pošteno kaj veljati!

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

Normale

Z. 2318

L. Sch. R. Seine k. und k. Apostolische Majestät haben mit Allerhöchster Entschliebung vom 5. October 1890 dem vom Landtage des Herzogthums Krain beschlos-

III. Zakon o uredbi osebnih in službenih razmer učiteljev-vojakov.

Visoki c. kr. deželni šolski svet je izdal nastopni

stori (str. 235): — „Ljubezni iskrice novo-rojenemu cesariču“ daruje slovenska mladina (Vemo, da vencov na sto se že vije) v Novicah l. 1858, A. Praprotnik, in l. 1859: Vodnikov spomin 3. svečana (Stoji, stoji tam hišica, — Pri hiši miza kamnata; — Tam Vodnik naš se je rodil, — Ki prvi peti nas učil itd.)

Koledar Slovenski za navadno leto 1858. Dal A. Praprotnik. Tretji tečaj. V Ljubljani. Zal. J. Giontini. Nat. J. R. Milic. — Geslo: Koledar neskušen — Podám se na pot, — Upljivo zanašam — Na Slave se rod. Za navadno tvarino — kratki gospodarski koledar. Ternovska cerkev v Ljubljani — s podobo. Božič (povest). Venec domačih pesmic: Za novo leto. Koledniki. Domača hiša. Kaj nam pravijo. Opomnica. Nevesti pri slovesu. Fantovska. Prašanje in odgovor. Nekatere prerokovanja za to in vsako leto. Mladenčem. Dekletam. Možem. Ženam. Kmetovavcom. Šolskim učnikom: Če bolj bo ljubezen pri šoli kraljvala, — Za toliko bolj bo beseda kaj izdala. Bogatincom. Revezem. Nekatere zdravila. Nekatere vprašanja. Kratkočasnice. Svetle iskrice itd.

Vodnikov Spomenik l. 1859 str. 197. A. Praprotnik. Pesmi: „Pozdrav“ in „Vertnar“ (Lipa domača osupna je stala — Mož neutruden veselo ji streže itd.) Na primer bodi:

Pozdrav.

Veselo vérši močna Sava!
Očeta pevcov nam pozdravi! —
Darujte cvetke od Triglava
Na grob mu venec v svitli slavi!

Ime njegovo bo slovelo,
Kar stran domačih bode pelo.

Novice l. 1860 str. 237: „Gorensko“ (Ponosno ozira Triglav se v doline . . . Vzdigujejo kviško trije se verhovi . . . Radujte se torej gorenske stermine — Treh slavnih vladikov očetovi dom — . . . Bog živi Andreja — Golmajerja, Jerneja oba — Legata in Vidmarja)! Na str. 13 pa so ponatisnile iz Zagrebskega časnika „za učitelje, odgojitelje in sve prijatelje mladeži“ (Napredak) naslednjo pomenljivo budnico Praprotnikovo:

Naprej.

„Naprej!“ to krepko je povsod vodilo,
Po katerem mora vsak se zdaj ravnati,
Odganjati če hoče revo, silo,
Če mar mu je pošteno kaj veljati!

„Naprej!“ nam kaže, kliče vsa narava:
Spod snega mlada cvetka se pokaže,
Zelen je kmali travnik in gošava,
In vse je polno cvetja vsake baže.

Izvirje malo prišumlja iz skale,
In dalje ko se vije, bolj se širi,
Narase reka se iz vode male,
Ki v silnem morji zadnjič se umiri.

Naprej popotniku serce le sili,
Naprej nam ukazuje vsako delo! —
Naprej tud' mi! ne bomo se mudili, —
Naprej, le berzno, krepko in veselo!

„Naprej!“ to naše zdaj naj bo vodilo,
Po njem se mora vsaki zdaj ravnati,
Odganjati če hoče revo, silo,
Če mar mu je pošteno kaj veljati!

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

Normale

Z. 2318

L. Sch. R. Seine k. und k. Apostolische Majestät haben mit Allerhöchster Entschliebung vom 5. October 1890 dem vom Landtage des Herzogthums Krain beschlos-

III. Zakon o uredbi osebnih in službenih razmer učiteljev-vojakov.

Visoki c. kr. deželni šolski svet je izdal nastopni

senen Gesetzentwürfe, betreffend die Regelung der Personal- und Dienstesverhältnisse der der bewaffneten Macht angehörigen Lehrpersonen an einer öffentlichen Volksschule mit Bezug auf die Verpflichtung derselben zur activen Militär- oder Landsturm-Dienstleistung die Allerhöchste Sanction allergnädigst zu ertheilen geruht.

Hievon wird der k. k. Bezirksschulrath, (Stadtsschulrath) in Folge des vom k. k. Landespräsidium in Laibach unterm 12. October l. J. Z. 3005 anher mitgetheilten Erlasses des hohen Ministeriums für Cultus und Unterricht vom 9. October l. J. Z. 20220 zur Verständigung der demselben unterstehenden Volksschulleitungen mit dem Beisatze in Kenntniss gesetzt, dass das in Rede stehende Gesetz im XII. Stücke des hierländischen Landesgesetzblattes kundgemacht worden ist.

Da die Wahrnehmung gemacht wurde, dass die in der Ersatzreserve (§§ 18 b und 32 des Gesetzes vom 11. April 1889, R. G. Bl. Nr. 41, und § 50 der Wehrvorschriften, I. Theil) befindlichen, sowie die sonst zu Waffenübungen verpflichteten Lehrer bisher öfter während des Schuljahres, und nicht während der Hauptferien zur militärischen Ausbildung, beziehungsweise zu den Waffenübungen beigezogen worden sind, so wird der Bezirksschulrath, Stadtsschulrath im Interesse der ungestörten Unterrichtsertheilung unter einem beauf-

tragt, dahin zu wirken, dass dies in Hinblick vermieden werde.

Laibach, am 28. Dezember 1890.*)

Für den k. k. Landespräsidenten:
Der k. k. Regierungsrath:

Dralka, m. pr.

IV. Začetek dopóludanskega pouka po zimi.

Glede začetka dopóludanskega pouka po zimi na ljubljanskih ljudskih šolah je izdal sl. e. kr. mestni šolski svet nastopni

Normale

Št. 62

m. š. sv. Z ozirom na dotični sklep občinskega sveta ljubljanskega z dne 30. decembra 1890 kakor tudi z ozirom na dotične izjave šolskih vodstev javnih mestnih šol ljubljanskih je e. kr. mestni šolski svet v svoji seji dne 14. t. m. sklenil, da je od prihodnjega šolskega leta 1891/2 dalje v zimski dobi t. j. v dobi od 1. novembra do 1. aprila v I. in II. razredu pričeti s šolskim poukom: I. na mestni slovenski dekliški osemrazrednici pri sv. Jakobu in na mestni nemški dekliški petrazrednici v meščanski bolnici ob 9. uri; II. na vnanji uršulinski dekliški šoli ob 1/2 9. uri. III. na vseh ostalih javnih mestnih ljudskih šolah kakor doslej ob 8. uri zjutraj.

C. kr. mestni šolski svet ljubljanski
dne 18. svečana 1891.

Grasselli.

*) Natisnen v 2. letošnji številki „U. T.“ C. kr. mestni šolski svet ljubljanski je odredil, da mu mora vsako šolsko vodstvo takoj naznaniti slučaj, da je bil kak učitelj med šolskim letom pozvan k vojaškemu vajam, da more potem on potrebno ukreniti.

Književnost.

Knjige družbe svetega Mohorja. Branje dobrih, mladini primernih in za taisto sposobnih ter razumljivih knjig je tako važen vzgojen pripomoček, in ga učitelj, kateri ima svojo dvojno nalogo, namreč učenje v ožjem pomenu besede in vzgojevanje, vedno pred očmi, ne more nikdar dovolj vporabljeti. To spoznavši deluje se od višje strani na to, da si na-

pravi vsaka šola sčasoma knjižnico za šolsko mladež. A to pa — osobito na deželi, — ni tako lahko. Glavni vzrok temu je v prvi vrsti — slabo stanje naših davkoplačevalcev, v drugi vrsti pa tudi nevednost in nebržnost udov krajnega sveta, kateri so mnogokrat popolnoma neizobraženi kmetje nevesči pisanja da, celo branja. Učitelj, kateri slušuje na